

Sygn. akt II CZ 27/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie ze skargi B. K.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 kwietnia 2013 r,

wydanym w sprawie z wniosku L. L. i J. L.

przy uczestnictwie W. J.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2015 r.,

zażalenia skarżącej B. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 24 listopada 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy w B. dokonał rozgraniczenia nieruchomości położonych we wsi D., gmina B., powiat b., województwo [...] stanowiącej własność: L. i J. małżonków L., składającej się z działki o numerze ewidencyjnym 578, o powierzchni 0,51 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w B., IV Wydziale Ksiąg Wieczystych urządzona jest księga wieczysta nr [...] i nieruchomości stanowiącej własność L. L. składającej się z działki o numerze ewidencyjnym 577, o powierzchni 2,58 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w B., IV Wydziale Ksiąg Wieczystych urządzona jest księga wieczysta nr [...] z nieruchomością sąsiednią stanowiącą własność W. J. składającej się z działki o numerze ewidencyjnym 576/6 o powierzchni 1,52 ha, dla której w tutejszym Sądzie jest urządzona księga wieczysta o nr [...], ten sposób, że granica między działkami oznaczonymi w ewidencji gruntów za numerami 577 i 578, a działką o numerze ewidencyjnym 576/6 przebiegać będzie na całej ich długości linią zaznaczoną kolorem czerwonym na szkicu granicznym sporządzonym w dniu 25 maja 2012 r., przez geodetę uprawnionego - biegłego sądowego K. O., który stanowi integralną część postanowienia przez punkty: 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108 do punktu 109.

Apelację wnioskodawców L. L. i J. L. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2013 r. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 13 maja 2014 r. odmówił wnioskodawcy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W skardze tej L. L. i J. L. podnosili naruszenie art. 510 § 2 k.p.c. przez niewezwanie do udziału w sprawie właściciela nieruchomości sąsiadującej z nieruchomościami rozgraniczanymi skarżącej B. K.

W sprawie, przedmiotem sporu jest granica przebiegająca między nieruchomościami L. i J. małżonków L. oraz W. J. Zarówno na etapie postępowania administracyjnego, jak i na etapie postępowania sądowego, przedmiotem rozgraniczenia – nie był odcinek graniczny pomiędzy nieruchomością należącą uprzednio do A. W., K. S., K. S., B. K., S. S., a obecnie do B. K., a nieruchomością W. J., tj. pomiędzy działką nr 579, a działką nr 576/6.

B. K. w skardze o wznowienie postępowania z dnia 22 października 2013 r. z odwołaniem się do art. 524 § 2 k.p.c. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 kwietnia 2013 r. z uwagi na to, że została na skutek naruszenia przepisów prawa (art. 152 k.c.) pozbawiona możliwości w tej sprawie działania i wniosła o jego uchylenie oraz postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 31 sierpnia 2012 r. i ponowne rozpoznanie sprawy. Podała, że dwa punkty graniczne tj. 101, 102 według szkicu graficznego powinny być wyznaczone na jej nieruchomości (działka nr 579/2).

Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 24 listopada 2014 r. odrzucił skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 kwietnia 2013 r. jako niedopuszczalną i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ten ustalił, że skarga o wznowienie postępowania została wniesiona przez J. L., który powołał się na udzielone mu przez B. K. pełnomocnictwo. W treści pełnomocnictwa załączonego do skargi wskazano, że J. L. jest bratem B. K. Na rozprawie w dniu 24 listopada 2014 r. B. K. oświadczyła, że J. L. nie jest jej rodzonym bratem, tylko bratem ciotecznym.

Sąd Okręgowy podniósł, że o tym kto i w jakich sprawach może być pełnomocnikiem rozstrzyga art. 87 k.p.c. Przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że tylko wymienione w nim osoby mogą być pełnomocnikiem strony w postępowaniu cywilnym. W przypadku dokonania czynności procesowej przez osobę, która nie może być pełnomocnikiem nie jest dopuszczalna konwalidacja takiej czynności procesowej poprzez jej potwierdzenie przez stronę (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2004 r. III CZP 32/04, OSNC 2006, nr 1, poz. 2, oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r. III CZP 154/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 133). Ponadto, udzielenie pełnomocnictwa osobie, która nie może być pełnomocnikiem w postępowaniu cywilnym nie stanowi braku formalnego podlegającego usunięciu w trybie art. 130 k.p.c.

Postępowanie wszczęte w wyniku wniesienia skargi przebiega dwuetapowo. W pierwszym etapie sąd bada, czy skarga została wniesiona w terminie i czy z innych względów jest dopuszczalna, a w szczególności czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.). Skoro J. L. nie mógł wnieść w imieniu i na rzecz B. K. skargi o wznowienie postępowania to jest ona dotknięta wadą powodującą jej bezskuteczność i jako niedopuszczalna z innych przyczyn podlega *a limine* odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 87 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie skarżąca wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzuciła naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie, art. 87 § 1 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez ich niezastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew stanowisku skarżących w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07 zostało wyjaśnione, że art. 87 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący i nie może być obchodzony, ani przez sąd, ani przez strony. Osoba, której ustawa nie pozwala na występowanie w charakterze pełnomocnika nie może być dopuszczona do działania na jakimkolwiek etapie postępowania; nie może jej na to zezwolić sąd i przeszkody tej nie jest władna usunąć wola strony. W rezultacie nie może dojść w takim wypadku do zatwierdzenia czynności.

W sprawie B. K. w dniu 3 lutego 2014 r. udzieliła pełnomocnictwa do jej reprezentowania w sprawie o wznowienie postępowania adwokat M. K., która wystąpiła wraz ze skarżącą na rozprawie w dniu 24 listopada 2014 r. i poparła wtedy skargę, niemniej - skoro nie mogła jej skutecznie zatwierdzić sama skarżąca, to także i ustanowiony przez nią adwokat.

Gdyby nawet założyć, że poparcie skargi na rozprawie w dniu 24 listopada 2014 r. wywołało skutek w postaci wniesienia jej w tej dacie, to podlegała ona odrzuceniu, ze względu na niezachowanie trzymiesięcznego terminu określonego

w art. 407 § 1 k.p.c. Z samej bowiem skargi wynika, że skarżąca dowiedziała się o istnieniu prawomocnego postanowienia rozgraniczeniowego oraz o punktach oznaczonych na planie rozgraniczenia według jej stanowiska usytuowanych na działce nr 579/2 w dniu 10 października 2013 r. – a w świetle powyższych uwag można co najwyżej uznać, że skarga została „wniesiona” w dniu 24 listopada 2014 r., a więc po terminie.

Zgodnie z art. 524 § 2 k.p.c. zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim przypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania. Nie jest przy tym konieczne, by zainteresowany został pozbawiony możliwości działania na skutek naruszenia przepisów prawa. Użyte w art. 524 § 2 k.p.c. pojęcie „narusza jego prawo” oznacza naruszenie prawa materialnego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1974 r., III CZP 88/74 OCNCP 1976, nr 1, poz. 4, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 r., III CZP 79/91, OSNCP, nr 5, poz. 69).

Skarżący nie może domagać się wznowienia opierając się wyłącznie na twierdzeniu, że nie był uczestnikiem postępowania, ale musi wskazać, że został pozbawiony możliwości działania, oraz określić, na czym polega naruszenie jego prawa. Takie unormowanie zostało podyktowane względem na stabilność prawomocnych orzeczeń, które nie mogą być wzruszane z czysto formalnych przyczyn. Znajduje ono uzasadnienie także w istocie postępowania nieprocesowego, w którym krąg uczestników jest bardzo szeroki, a stopień ich zainteresowania niejednokrotnie minimalny. Dopuszczenie do wznowienia tylko na podstawie samego faktu niewezwania do udziału w sprawie stanowiłoby niebezpieczeństwo dla stabilności prawomocnych orzeczeń, zwłaszcza gdyby na podstawie prawomocnego rozstrzygnięcia osoby trzecie nabyły już pewne prawa.

Trudno przyznać tym osobom uprawnienia do żądania wzruszenia prawomocnego orzeczenia jedynie z przyczyny ich niewezwania. Odmienne rozwiązanie mogłoby mieć i takie ujemne następstwa, że niesumienni uczestnicy, którzy przegrali sprawę, mogliby w drodze zмовы z pominiętymi w ten sposób

zainteresowanymi spowodować wznowienie postępowania. Do tego samego skutku mógłby doprowadzić zainteresowany nie wezwany przez sąd, mimo że wiedział o toczącym się postępowaniu, ale nie wstąpił do niego, choć nic nie stało na przeszkodzie wykonaniu przez niego uprawnień z art. 510 § 1 k.p.c. Takie zaś konsekwencje są nie do przyjęcia. Dopiero gdy zainteresowany wskaże, że został bez swej winy pozbawiony możliwości działania, i określi, na czym polega naruszenie jego praw, zachodzą przesłanki rozpoznania skargi, oczywiście pod warunkiem spełnienia innych wymagań przewidzianych dla tego środka zaskarżenia, jak np. zachowanie terminu itp. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1974 r. III CZP 88/74, OSNC 1976, nr 1, poz. 4).

Tymczasem, przedmiotem sprawy, jak wynika to już z powyższych uwag, ani na etapie postępowania administracyjnego, ani sądowego, wbrew zarzutom zażalenia nie był odcinek granicy pomiędzy działką B. K. nr 579/2, a działką W. J. nr 576/6. Skarżąca może zatem dochodzić wszelkich roszczeń, gdyby jej prawo własności zostało naruszone np. przez umiejscowienie granicznika zamiast na terenie działki nr 578 na jej nieruchomości. Może także wystąpić o dokonanie rozgraniczenia pomiędzy działkami nr 579/2 i nr 576/2. Szkic graniczny nie określa przedmiotu postępowania w sprawie o rozgraniczenie.

Z podanych względów zażalenie uległo oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. art. 394¹ § 3 k.p.c.).